

Recenzja pracy doktorskiej

Autorka: Pani Magister Magdalena Kerestey

Tytuł rozprawy: „Wybrane psychologiczne mechanizmy medytacji. Perspektywa nauczycieli medytacji w buddyzmie tybetańskim linii Karma Kagyu”

Promotor: Prof. dr hab. Haliny Grzymała-Moszczyńska

Afiliacja: Wydział Filozoficzny Instytutu Psychologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

Rok wydania: 2022

INTRO

Jest mi niezmiernie miło, że mogę wystąpić w roli recenzenta w tak renomowanej uczelni jak Uniwersytet Jagielloński. Jako wyróżnienie traktuję też zaproponowanie mi recenzji pracy doktorskiej napisanej pod kierunkiem prof. H. Grzymały-Moszczyńskiej, wybitnej znawczyny (kulturowej) psychologii religii, współtwórczyni tej subdyscypliny w Polsce. Dodatkowo temat buddyjski jest mi bliski i merytorycznie i subiektywnie, bowiem mam okazję i kontaktować się i współpracować z buddystami i buddologami, sam posiadam też „jakieś” doświadczenie w praktyce prowadzonej z pierwszej ręki (Falenica k. Warszawy, Bukkokuji/Japonia), choć buddyzmu innej linii, niż prezentowana w rozprawie.

Z dużą ciekawością zabrałem się do czytania tej pracy, gdyż „jak na lekarstwo” na polskim rynku naukowym prac „na tytuł” ze spektrum tak ciekawej i niezwykle aktualnej, by nie rzec gorącej/modnej obecnie tematyki (m.in. popularność kursów mindfulness), szczególnie prowadzonych w tak oryginalnej metodyce - za pomocą jakościowego instrumentarium badawczego.

Informacje ogólne

Tytuł pracy „Wybrane psychologiczne mechanizmy medytacji. Perspektywa nauczycieli medytacji w buddyzmie tybetańskim linii Karma Kagyu”, w większości oddaje (z małą korektą, o której dalej) sens zawartej w niej treści, a strukturę 281-stronicowej rozprawy (standardowa objętość) tworzą: tytuł, podziękowania, cenne, bo ułatwiające recepcję i skanowanie pracy: spis tabel i rysunków oraz skrótów, spis treści, wstęp, 5 rozdziałów, w tym dyskusja wyników, piśmiennictwo, 7 załączników (zgoda komisji bioetycznej, 3 wywiady z nauczycielami medytacji, klucz kategorizacyjny, tabela z cytatami, drzewo kodowe oraz CD z transkrypcją wywiadów), streszczenie i słowa-klucze w języku polskim i angielskim oraz piśmiennictwo.

Wnosząc ze wstępu i streszczenia, celem pracy było zbadanie mechanizmu działania medytacji w kontekście praktyki religijnej oraz związku kontekstu kulturowego i płci ze sposobem opisu działania medytacji, ale zrelatywizowanego do nauczycieli medytacji, czego

dowiadujemy się przy okazji prezentacji uczestników badania – 63 nauczycieli medytacji w tradycji buddyizmu tybetańskiego linii Karma Kagyu/praktyka nyndro. Było to: 30 nauczycieli zachodnich i 17 nauczycielek zachodnich z wybranych krajów europejskich oraz 16 nauczycieli wschodnich (Tybet, Indie, Nepal). Zastosowane metody to częściowo ustrukturyzowane wywiady dotyczące wstępnej praktyki medytacyjnej nyndro prowadzone w języku angielskim lub tybetańskim z tłumaczeniem na angielski (nagrania audio+transkrypcja+analiza treści). Nie można mieć zastrzeżeń do tak sformułowanego streszczenia, jest komunikatywne, syntetyczne i zawiera wszystkie wymagane treści.

Dalej przedstawię już szczegółowo uwagi, sugestie i zastrzeżenia podążając chronologicznie za strukturą pracy, a więc według spisu treści i kolejności rozdziałów i zaczynając raz jeszcze od tytułu, by na koniec dokonać ich podsumowania, zaprezentować plusy i minusy całości pracy oraz przejść do konkluzji. W recenzji zastosowałem wyjątkowo tzw. część roboczą (mniejszą czcionką), aby posłużyła do niezbędnej w tym wypadku korekty pracy, która będzie prowadzona od myślników i z podaniem zalecenia i strony oraz zdawkowych komentarzy (błąd, OK, BDB). Będę podawał szczegółowe usterki, wątpliwości i sugestie zmian, gdyż jest ich niestety niemało..., ale przeplatać/okraszać je będę uwagami pozytywnymi, których też będzie bez liku. Kwestie dyskusyjne lub dwuznaczne będę zaznaczał „?”. Ukośnik stosuję często, by wskazać błędną i właściwą wersję wyrazu lub frazy.

Ad rem.

Tytuł: Czy będąc precyzyjnym i konsekwentnym wobec treści pracy, tematem rozprawy nie jest raczej sposób/sposoby opisu wybranych aspektów (działania, czy może lepiej doświadczenia) medytacji z perspektywy nauczycieli praktyki medytacyjnej i to w wersji wstępnej praktyki medytacyjnej nyndro, a nie tak szeroko – „psychologiczne mechanizmy medytacji...” i w dodatku bez zaznaczenia, że badamy jego wstępny etap? To praca jakościowa, bez ambicji i celu/sensu szerokiej generalizacji, o czym Autorka wie i to sygnalizuje w tekście wielokrotnie. W tytule, co niespotykane, jest też błąd ortograficzny (!) – piszemy „linii”, a nie „lini” – co niestety i na zasadzie pars pro toto zapowiada dużą liczbę usterek językowych w dalszej części pracy.

Wstęp

- w psychologii klinicznej nie tylko idee, ale i techniki bywają zaczerpnięte z buddyzmu,
- tematyka pracy dotyczy mechanizmów medytacji, czyli...?
- celem pracy jest zbadanie negatywnych skutków medytacji – OK,
- nie tylko teoria, ale i oryginalny kontekst kulturowy i religijny jest niezwykle ważny według Autorki (zachodni krąg kulturowy i źródła cierpienia) – BDB,
- stosowana jest perspektywa osób praktykujących – OK,
- s. 11 „literatura istniejąca” (brak e),
- Autorka ujawnia subiektywne motywy podjęcia tematu (własna praktyka, bliska Jej filozofia buddyjska) – to nowoczesne i cenne ujęcie (auto)krytyczne – brawo!,
- s. 12 błąd fleksyjny metoda/ę,
- pojawia się pytanie Autorki o to, „w jaki sposób nauczyciele medytacji buddyjskiej opisują działanie praktyki medytacyjnej” i na nim być może oparty winien być właściwy tytuł pracy,
- cel pracy to zrozumienie (!) medytacji w kontekście światopoglądu i kultury – BDB!
- s. 13 błąd ort. psychologii/ii (!),
- Autorka pisze o 6 rozdziałach obecnych w pracy, a jest ich 5.

Rozdział 1 Medytacja w psychologii

- rozdz. 1.2: jego tytuł może raczej winien brzmieć „definicje”, niż „definicja” medytacji?
- s. 14 „psychologii naukowej” – pleonazm (psychologia jest nauką, a Autorka nie zestawia jej np. z parapsychologią); błąd: „meditation”, a nie „mediation”;
- s. 17 West’a/Westa, Cahn’a/Cahna, Polich’a/Policha (błąd odmiany nazwisk obcojęzycznych).
- s. 22 „terapia dialektyczno-behawioralna” – winien być dywiz, a nie myślnik,
- s. 26 po słowie „dysfunkcjonalnej” urwana wypowiedź; „dyfuzja poznawcza odnosi się do zmian relacji do pojawiających się doświadczeń” – niezręczny styl,
- „equanimity” to raczej spokój umysłu, a nie równość,
- s. 34-35 tabela zbiorcza koncepcji mechanizmu medytacji – BDB. Trafne są w niej kryteria podziałów i krytyczny przegląd koncepcji. Autorka dokonuje weryfikacji koncepcji oraz krytycznie podchodzi do arbitralnego charakteru niektórych z nich, opierających się wyłącznie na tekstach i własnych obserwacjach autorów. Jedyna sugestia do rozważenia – tabela mogłaby być po prezentacji koncepcji, a nie przed.
- s. 46 konstrukcyjne/konstrukcyjne,
- rozdz. 1.5.11 ma tytuł „Synteza koncepcji medytacji”, a/ale dotyczy mechanizmów medytacji.
- s. 49 „nie dokładnie” tutaj piszemy razem: „dopowiadają”, zamiast „odpowiadają”.
- tab. 1.2 - OK, ale czy 11 kategorii językowych oznacza to samo w różnych koncepcjach? Nie, i sam Autorka o tym pisze, zatem jaką mają one wartość dla pracy i dlaczego Autorka nie uwzględnia własnych spostrzeżeń? Podobnie dalej – podział zjawiska medytacji Doktorantki na mechanizm, proces i rezultat jest ciekawy, ale sama zauważa, iż mechanizm i proces mogą mieć zbliżone/nakładające się pola semantyczne, natomiast nie koryguje swego wyводу po tej refleksji,
- rozdz. 1.5.12 „Techniki medytacyjne”: na s. 52 Autorka cytuje podział na 50 technik w 14 kategoriach, ale czy laska i mistycyzm to techniki?
- rozdzielenie praktyki buddyjskiej i hinduistycznej – OK,
- rozdz. 1.6 „Rezultaty praktyki medytacyjnej” i podział na: poznawcze, emocjonalne, społeczne, biologiczne + neuroobrazowanie, do rozważenia dodanie „behawioralnych”,
- s. 55 kindness/kindness; minfulness/mindfulness; medytacyjnie czy medytacyjne?
- s. 56 nazwy anatomicznych obszarów w mózgu to u Autorki łacina czy język angielski (cortex czy context?), bowiem na s. 58 cortex, a tutaj context)?
- s. 56-57: niekonsekwentna odmiana nazw przedklinek/ka, wyspa/y,
- s. 58 białka C-reaktywne, a nie rektywne,
- s. 61 taj-chi czy tai chi?
- rozdz. 1.7 „Zagrożenia medytacji” - psychologiczne, fizyczne, duchowe, m.in. McMIndfulness – BDB!
- rozdz. 1.8 „Ograniczenia badań nad medytacją” – teoretyczne (konfuzja pojęciowa, kontekst kulturowy i religijny) i metodologiczne – OK. Badania nie uwzględniają różnic kulturowych, światopoglądowych i religijnych i nie oddają głosu praktykującym: Autorka chce to zmienić, wypełnić tę niszę swą pracą – BDB!
- s. 70 – „nie koniecznie” czy jednak „niekoniecznie” ?

Rozdział 2 Kontekst medytacji

- rozdz. 2.1 „Badania międzykulturowe” czy jednak nie lepiej nazwać je „kulturowe”/”etniczne”/”indygeniczne”, tak jak nazwany jest rozdz. 2.1.1? Sygnalizowane przyjęcie perspektywy indygenicznej w pracy i jej konsekwentne realizowanie natomiast oceniam BDB,
- s. 75 „naważniejszym” – brak „j”,

- s. 80 „w więc”,
- rozdz. 2.2.2 „Dwie prawdy” wskazuje na 2 odmienne poziomy analizy, prawdy absolutnej i relatywnej, filozofia buddyjska, w której lokują się badania tej pracy, determinuje perspektywę doświadczeniową/relatywną badanych, a nie absolutną – BDB!
- s. 83 „emocjonalny”, brak „m”,
- s. 85 „odkrywanie siebie” to self-exploration, a nie „self-exploratxon”,
- s. 88 „z niezachwianym”, a nie „ze niezachwianym”,
- s. 91 Autorka zwraca tu uwagę, iż przedmiotem pracy jest nyndro – wstępne praktyki medytacyjne, czego brakuje w tytule,
- s. 91 „jako”, a nie „jak”.

Rozdział 3 Metodologia badań własnych

- jest zgoda Komisji Bioetycznej IP Uniwersytetu Szczecińskiego - OK.
- rozdz. 3.1 „Cele i pytania badawcze” to medytacja buddyjska w oryginalnym kontekście praktyki religijnej, działanie medytacji z perspektywy nauczycieli medytacji buddyjskiej, związek kontekstu kulturowego z opisem działania medytacji, mechanizmy medytacji. Uczestnicy badania występują tu jako eksperci, bliski Autorce jest konstruktywizm/kontekstualizacja/interpretacja bez uogólnień treści. Występuje brak hipotez, bo badanie jest jakościowe/eksploracyjne, a celem jest precyzyjny opis i stąd pytania otwarte i indukcyjne podejście do danych – BDB!
- pytania badawcze s. 103 – BDB.
- procedury analiz: analizy ilościowe, jakościowe i porównawcze – OK.
- rozdz. 3.2 „Badania jakościowe a ilościowe w psychologii” – OK, choć zbyt mało pogłębiony opis, zbyt powierzchowny, brak zniuansowania treści i dyskusji literatury przedmiotu.
- s. 106 „konstrukcjonizm”, ale na s. 102 „konstruktywizm” bez wskazania różnic znaczeniowych i przyczyn użycia dwu różnych słów.
- s. 107 „umożliwiająca” a nie „-a”; niejasny sens tłumaczenia fragmentu z Krippendorffa (2004, s. 24) lub błędne jego tłumaczenie; samo nazwisko badacza na tej samej stronie Autorka pisze na 3 różne sposoby (!).
- rozdz. 3.2.2 „Analiza treści” – tu do rozważenia brakujące publikacje na temat abdukcji prof. M. Urbańskiego z WPiK UAM Poznań.
- rozdz. 3.3 „Grupa badana”: ciekawy, zróżnicowany przekrój 63 nauczycieli medytacji w tradycji buddyzmu tybetańskiego linii Karma Kagyu, specjalistów praktyki nyndro (powtórze: 30 nauczycieli zachodnich i 17 nauczycielek zachodnich z wybranych krajów europejskich oraz 16 nauczycieli wschodnich - Tybet, Indie, Nepal). Celowy dobór metodą snowball sampling, ciekawy przekrój zawodów i krajów pochodzenia nauczycieli obu płci – BDB!
- rozdz. 3.4 „Zespół badawczy” to praktycy i teoretycy buddyzmu, tłumaczenie z angielskiego i tybetańskiego, 5 lat zbierania danych – BDB.
- rozdz. 3.5 „Procedura”: wywiady+transkrypcja i tłumaczenie danych, dokładna, żmudna, aptekarska, nomen omen uważna procedura. Brawo!
- s. 118: powtórka błędu w tłumaczeniu Krippendorffa (2004, s. 24).
- s. 119, rys. 3.1 „Schemat analiz jakościowych” – OK.
- s. 120: konsultowano rezultaty metody kodowania/kłucza kodowego z psychologami i znawcami filozofii buddyjskiej, ale nie znamy szczegółów na ten temat (ile osób, jaki feedback otrzymany od nich etc. – brak danych).
- rozdz. 3.6.1 „Kodowanie” – 6 kodów głównych i 70 szczegółowych – OK.
- tab. 3.2 „Lista kodów” - OK, ale pourywane słowa na s. 124 (np. „zewnętrz”, „aktywność”).
- s. 125: czy (dość leciwa już) koncepcja rozwiązywania problemów Newella i Simona (1972) może być zastosowana do poznania mechanizmu medytacji, gdzie w rozumieniu a nie wyjaśnianiu praktyki medytacji mamy wykorzystane podejście podmiotowe/jakościowe? Autorka zwraca uwagę na zamiennie stosowane pojęcia mechanizmu i procesu, ale nie wpływa to na dalsze decyzje badawcze....
- s. 126, tab. 3.3 z kodami głównymi i przykładowymi cytatai – OK.
- s. 127 „eksploracyjny”, a nie „-ch”.
- perspektywa emic/etic – BDB!
- rozdz. 3.7 „Rzetelność” – BDB!
- rozdz. 3.7.1 „Trening koderów”: brakuje odpowiedzi na pytanie o to, jak sprawdzano ich znajomość języka angielskiego, zresztą na s. 135 przy okazji kwestii rzetelności między koderami sygnalizowany jest problem znajomości ich języka angielskiego! Koderzy z wyższych lat psychologii – OK, ale brakuje odpowiedzi na pytanie, co przemawia za odmiennością od światopoglądu buddyjskiego jako argumentem ich przyjęcia (mogło to prowadzić dla przykładu do konfliktu aksjologicznego) - s. 130.

- rozdz. 3.7.3. „Zgodność kodowania”: to badanie eksploracyjne, czyli dające nowy wgląd w daną dziedzinę, na czym zatem polega to novum i o jakiej dziedzinie mówimy?
- rozdz. 3.8 „Trafność”: s. 138 fragment na temat perspektywy badacza – bardzo duża świadomość metodologiczna Autorki i za to duże brawa! Główny badacz, czyli Autorka, sama praktykuje i ma światopogląd buddyjski, ale reprezentuje także, a w pracy przede wszystkim perspektywę zachodnią/naukową, zatem czy to nadal w pracy perspektywa wewnętrzna? To pytanie o trafność kulturową....
- s. 139 „w wewnątrz”, niepotrzebne „w”,
- trafność opisowa - triangulacja badaczy, trafność interpretacji – badacz z wewnątrz kultury+feedback badanych, trafność teoretyczna – 5 lat badań, dyskusja z innymi badaczami, przypadki niezgodności, trafność wewnętrzna – trudna do określenia, trafność zewnętrzna – możliwości generalizacji ograniczone i nie są celem badania jakościowego – BDB!

Rozdział 4 Wyniki badań

- s. 144 - 6 głównych kodów a nie 5, błąd.
- przytaczanie wypowiedzi nauczycieli/tłumaczenie na język polski przykładowych wypowiedzi badanych osób – BDB (jedno z nich, ze s. 150 – przednie i będzie na koniec recenzji),
- tab. 4.3: ucięte słowa,
- stan początkowy: najczęściej przekonania, najrzadziej rozproszenie; mechanizm: najczęściej relacja z nauczycielem, najrzadziej przyznanie się – proszę wyjaśnić przyczyny tych ciekawych wyników,
- s. 158 „tę”, a nie „tą truciznę”,
- rozdz. 4.2.3 „Rezultaty” – s. 158 rezultat a skutek (a cel) praktyki: jaka jest różnica, proszę wyjaśnić, podobnie proces a mechanizm,
- tab. 4.6 – urwane słowa,
- s. 169 „nie koniecznie”+pisane razem winno być,
- s. 171 – „utniesz” czy „utkniesz”?
- s. 174 „czym” czy „czymś”?

Rozdział 5 Dyskusja wyników

- czy to badanie, prowadzone w stylu światopoglądu zachodniego/naukowego, nie zaburzyło Pani praktyki, np. nie przeintelektualizowało jej?
- mechanizm to technika, a proces to...? Natomiast mechanizm to proces? Nie jest to jasne w tym miejscu,
- s. 176 „znały” zamiast „znalazły”,
- stan początkowy, kontekst i przeszkody jako przedmiot badania – duże brawa, bowiem bardzo rzadko pojawiają się w badaniach i literaturze!
- rozdz. 5.1 „Stan początkowy”: proszę wyjaśnić wrażenia jako stan afektywny,
- Autorka pisze Maslow’a, Ekman’a, ale Rogersa, wielokrotne błędy i niekonsekwencje,
- s. 179: rozproszenie/ruminacja i przywiązanie mało ważne okazuje się w opisie stanu początkowego – ciekawe i proszę to wyjaśnić,
- s. 179 błędzenie myślami to „mind-wandering”, a nie „mind-wondering”,
- rozdz. 5.2 „Mechanizmy”: s. 181 aspekt treściowy (kontekst światopoglądowy, religijny i kulturowy) wbrew ogólnym poglądom i literaturze przedmiotu, jest bardzo ważny w medytacji – BDB!
- w rozdziale 5 do rozważenia tabela zbiorcza,
- s. 185 „zachodni”, brak „-ch”,
- podrozdział 5.7 „Wnioski” mógłby być osobnym rozdziałem, ale mocno pogłębionym i rozbudowanym: uchwycono nowe aspekty medytacji w stosunku do literatury, ale czy te wnioski zgodnie z założeniem emic całej pracy, nie są zrelatywizowane do tej konkretnie grupy badanej (i ich kontekstu kulturowego, światopoglądowego, pochodzenia i płci), bo to badanie jakościowe. Czy możemy je zatem odnosić do badań w paradygmacie uniwersalistycznym/iłościowym? Czy i w jakim zakresie można generalizować te wnioski (w zakresie buddyzmu i szerzej),
- zauważono związki między opisem medytacji a kulturą pochodzenia nauczyciela, w tym różnice w opisie praktyki medytacji u nauczycieli zachodnich i wschodnich (jedno życie/wiele żyć, inne formy wcieleń jako metafory umysłu/literalnie, odniesienia do osobistych doświadczeń/do teorii, inkulturacja religijna/czysty światopogląd) – ważne i ciekawe wnioski!
- męski styl opisu medytacji dominował, ze względu na niższy status kobiet w tradycji buddyjskiej – OK,
- rozdz. 5.8: precyzyjnie, autokrytycznie opisane ograniczenia badań+ dalsze kierunki badań, podzielam oba, proszę je rozszerzyć, rozwinąć ten wątek i dodać inne.

Załączniki

Zgoda Bioetyczna, 3 przykładowe wywiady po angielsku, klucz kategoryzacyjny, przykłady cytatów dla wszystkich kodów z podziałem na trzy typy nauczycieli medytacji, drzewo kodowe (choć zbyt mała czcionka rysunku) – OK.

Uwagi ogólne

Struktura/forma pracy: Już po spisie treści widać logiczną strukturę pracy, prowadzoną klasycznie, czyli „od ogółu do szczegółu”. Praca reprezentuje spójny wywód, tytuły mają charakter problemowy, a forma i treść rozdziałów jest adekwatna wobec nich. Wyczerpujący i ważny jest rozdział 1 pt. „Medytacja w psychologii” i za niego duże brawa! W rozdz. 2 pt. „Kontekst medytacji” zabrakło więcej informacji na temat psychologii indygenicznej (vide: m.in. prace to piszącego), natomiast tylko do rozważenia, czy nie lepiej byłoby z Dyskusji wyników wyodrębnić zamiast podrozdział, osobny i rozbudowany rozdział pt. „Wnioski”.

Treść pracy: Wyniki tej pracy to wyodrębnienie 6 kodów ogólnych (stan początkowy, mechanizmy, rezultaty, procesy, przeszkody i kontekst), z których najważniejszy dla opisu medytacji okazały się rezultaty i 64 kody szczegółowe. Autorka ujawniła też w pracy związek opisu medytacji z kulturą pochodzenia i nieliczne z płcią badanych. Ciekawe wnioski z pracy, potwierdzające dane z literatury przedmiotu, ale i oryginalne, to m.in.: medytacja nie działa niezależnie od światopoglądu i jest specyficznym sposobem zmiany tego już posiadanego, sygnalizowane w wynikach związku opisu medytacji z kulturą pochodzenia i płcią, nauczyciele zachodni łączą elementy światopoglądu zachodniego ze wschodnim, a niewielka liczba różnic w opisie medytacji u kobiet i mężczyzn może wynikać z dominacji wzorców męskich jako punktów odniesienia w opisie medytacji u kobiet.

Piśmiennictwo: Literatura cytowana jest aktualna i adekwatna do profilu dysertacji oraz przeważającej większości anglojęzyczna. Co ważne jest obfita i wyczerpuje przedmiot rozprawy, bo zwiera aż 313 pozycji i to w większości prac wysokiej marki, w tym trzy prace Doktorantki.

Mocne strony: Bardzo ciekawa, oryginalna praca i jej idea oraz koncepcja, spójna struktura, adekwatna metoda i grupa docelowa, ważny społecznie i naukowo przedmiot badań, spójna wewnętrznie i logiczna struktura pracy, merytoryczna podbudowa w bogatej literaturze, dobrze ugruntowana metodologicznie. Autorka posiada wiedzę niezbędną do zrozumienia istoty problematyki pracy.

Wymagająca żmudnej, długiej, wręcz benedyktyńskiej, choć może lepiej rzec buddyjskiej 5-letniej pracy metoda zbierania danych. Praca wyczerpuje temat, odpowiada na pytania badawcze i realizuje cele badawcze. Autorka dobrze zidentyfikowała mocne i słabe strony projektu oraz dalsze kierunki badań, była dobrze, merytorycznie (osadzenie w literaturze, metodologia) i osobowo (wiedza i doświadczenie w medytacji) przygotowana do realizacji postawionych zadań badawczych, przyjęła właściwą do celów pracy perspektywę emic, nazwijmy ją quasi-indygeniczną (kulturową, jakościową).

Rozprawa wnosi nową wiedzę do opisu praktyki medytacji. Jest gęsta, syntetyczna, nieredundantna, dobrze ilustrowana przykładami, tabelami, rysunkami, wywiadem, CD. Styl wywodu – akademicki, zaangażowany i autentyczny. Praca jest konkluzyjna i jest wartościowa w wymiarze naukowym i aplikacyjnym, jest oryginalna, a autorka wykorzystała w pełni potencjał tkwiący w projekcie badawczym.

Słabe strony: Mówiąc bardzo dyplomatycznie, szczególnie jak na pracę dotyczącą kwestii uważności, jest ona bardzo niestarannie napisana i zredagowana. Zaczynając już od tytułu,

zawiera niezliczoną liczbę rażących i pospolitych błędów wewnątrz- i zewnątrzjęzykowych, których jedynie przykładowe podałem w recenzji. Zawiera błędy dosłownie wszelkiej maści: gramatyczne, leksykalne i stylistyczne. Dokładniej określając praca zawiera cały zestaw błędów ortograficznych, syntaktycznych i fleksyjnych, frazeologicznych i słowotwórczych oraz last but not least – interpunkcyjnych, multum literówek i innych usterek językowych. Nie tylko nie przystoi ich obecność i to w tak ogromnej ilości w pracy akademickiej, naukowej i to „na tytuł”, ale wręcz uniemożliwiały one często zrozumienie treści i przekazu/sensu pracy. BEZWGŁĘDNE WYMAGAJĄ KOREKTY! Konieczna jest też redakcja i korekta formy graficznej tabel i rysunków, w których były poucinane słowa, zbyt mała czcionka itp.

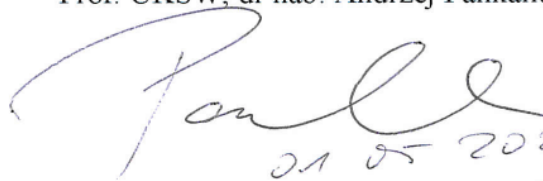
Podsumowując uważam, iż dysertacja pomimo wad, zastrzeżeń i wątpliwości oraz kwestii dyskusyjnych i LICZNYCH błędów językowych, została oparta na dobrej podbudowie, uwzględnia publikacje z literatury przedmiotu, pokazuje krytyczny stosunek Autorki do zebranego materiału, zawiera cenne analizy oraz zestaw często wnikliwych interpretacji, a także pytań, które czekają na odpowiedzi. Jej zalety przeważają nad niedostatkami, a na moje uwagi, zastrzeżenia i pytania zawarte w recenzji będzie mi miło uzyskać niebawem precyzyjne odpowiedzi.

Stwierdzam zatem, iż przedstawiona do mej recenzji rozprawa pod tytułem „Wybrane psychologiczne mechanizmy medytacji. Perspektywa nauczycieli medytacji w buddyźmie tybetańskim linii Karma Kagyu” spełnia ustawowe wymogi stawiane pracom doktorskim i wnoszę o dopuszczenie Pani Magister Magdaleny Kerestey do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

CODA

I na koniec cytaty z pracy: na s. 150 jeden z nauczycieli zachodnich opisując rodzaj cierpienia zwany wszechogarniającym, spowodowane uwarunkowaną naturą życia, tak wypowiedział się w badaniu Doktorantki: „Kiedy go będziesz miała... doktorat jest kawałkiem papieru, oczywiście możesz dostać pracę i trochę szacunku ze strony innych ludzi. (...) pomimo, że to jest dobre, nie jest to całkiem satysfakcjonujące. Nie przewyciężyłaś śmierci, nie przewyciężyłaś starości, nie znalazłaś prawdziwej wolności (...). To nie przynosi prawdziwego spełnienia. Większość rzeczy taka właśnie jest. Więc to jest to za czym wszyscy gonią cały czas” (29WM).

Prof. UKSW, dr hab. Andrzej Pankalla

01 05 2022